

تولید آهن و فولاد در ایران

(... مصرف داخلی فولاد از ۱۳،۱ میلیون تن در سال ۱۳۸۴ به حدود ۱۸ میلیون تن در انتهای برنامه چهارم (سال ۱۳۸۸) می‌رسد و سپس به حدود ۲۵ میلیون تن در انتهای برنامه پنجم و حدود ۳۶ میلیون تن در انتهای برنامه ششم افزایش یافته و در سال ۱۴۰۰ تقریباً برابر ۴۱ میلیون تن خواهد شد.

صادرات و واردات فولاد و محصولات فولادی در ایران

بررسی صادرات فولاد خام و محصولات فولادی نشان می‌دهد که سهم صادرات محصولات فولادی در مقابل صادرات فولاد خام به مراتب بیشتر می‌باشد. شایان ذکر است، بررسی روند تغییرات صادرات فولاد خام و محصولات فولادی حاکی از آنست که هر دو آنها از روندی افزایش برخوردار می‌باشند. براساس آمارهای ارائه شده در جدول ۳ صادرات فولاد خام از حدود ۵۲۱ هزار تن در سال ۱۳۷۷ به حدود ۱۰۲۱ هزار تن در سال ۱۳۸۴ بالغ شده است. همچنین صادرات محصولات فولادی از حدود ۱۱۷ هزار تن در سال ۱۳۷۷ به حدود ۱۵۲۲ هزار تن در سال ۱۳۸۴ بالغ شده است.

براساس جدول ۳ ملاحظه می‌گردد که میزان صادرات محصولات فولادی و فولاد خام طی زمان مورد مطالعه بطور متوسط سالانه به ترتیب حدود ۴۳/۲ و ۱۱ درصد رشد داشته است. از سوی دیگر بررسی واردات فولاد خام و محصولات فولادی نشان می‌دهد که واردات

ظاهری (تحقق یافته) فولاد خام (شامل شمش، اسلب، بیلت و بلوم) در کشور طی سالهای ۱۳۷۷ الی ۱۳۸۴ حاکی از آن است که مصرف فولاد در کشور همواره از روندی افزایشی برخوردار بوده به طوری که از میزان حدود ۵/۱ میلیون تن در سال ۱۳۷۷ به حدود ۱۰/۲ میلیون تن در سال ۱۳۸۴ بالغ گردیده است.

با توجه به جدول ۱ ملاحظه می‌شود که میزان مصرف فولاد خام طی زمان مورد مطالعه بطور متوسط سالانه حدود ۱۰/۶ درصد رشد داشته است. از سوی دیگر مطالعه آمارهای مربوط به مصرف ظاهری محصولات فولادی (شامل: ورق گرم و سرد و گالوانیزه، میلگرد ساده و آجدار، تیرآهن و پروفیل نورد گرم) در کشور طی سالهای ۱۳۷۷ الی ۱۳۸۴ حاکی از آن است که مصرف محصولات فولادی نیز در کشور همواره از روندی افزایش برخوردار بوده به طوری که از میزان حدود ۵ میلیون تن در سال ۱۳۷۷ به حدود ۱۳/۱ میلیون تن در سال ۱۳۸۴ بالغ گردیده است. (تنها در سالهای ۸۱ و ۸۳ کاهش مصرف نسبت به سال قبل مشاهده می‌شود که این کاهش ناچیز می‌باشد)

با توجه به جدول ۲ ملاحظه می‌شود که میزان مصرف محصولات فولادی طی دوره مورد مطالعه به طور متوسط سالانه حدود ۱۲/۶ درصد رشد داشته است. براساس پیش‌بینی‌های انجام شده (با توجه به رشد اقتصادی، جمعیت، نوع ساخت و سازهای آینده کشور و

امروزه در بیش از ۶۱ کشور فولاد تولید می‌شود و آهن و فولاد سهمی ۲،۵ درصدی از تجارت جهانی کالا را در برداشته و سهم آن از صادرات کالاهای کارخانه‌ای نیز بالغ بر ۳،۳ درصد است. همچنین مقدار مصرف آهن و فولاد به معیاری برای دآوری درمورد گستردگی صنعت در کشورها مبدل گشته است. صنعت فولاد به عنوان یکی از پایه‌های مهم اقتصادی هر کشور تلقی می‌شود و در برخی مطالعات مصرف سرانه فولاد را به عنوان شاخصی برای ارزیابی صنعتی بودن یک کشور برشمرده‌اند.

در ایران نیز فولاد با حضور در بخش‌های مهم تولیدی و صنعتی کشور، نقش بسیار مهمی را ایفا میکند. کشور ایران با تولید حدود ۹/۶ میلیون تن فولاد در سال ۲۰۰۵، بالاترین سهم را در منطقه خاورمیانه داشته و سهم آن از تولید جهانی فولاد حدود ۰،۸ درصد می‌باشد. در سالهای اخیر همواره میزان مصرف داخلی فولاد بیشتر از تولید داخلی بوده و از این رو بخشی از نیاز داخلی از طریق واردات تامین می‌شود.

با توجه با اینکه صنعت فولاد براساس نوع تولید، دو نوع محصول تولید (فولاد خام و محصولات فولادی) می‌کند. از اینرو در ادامه بازار هر دو محصول به طور جداگانه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

عرضه و تقاضای بازار فولاد و محصولات فولادی در ایران

بررسی در خصوص آمارهای مربوط به مصرف

جدول ۱: روند تولید و مصرف فولاد خام در کشور طی سالهای ۱۳۷۸-۸۴

سال	فولاد خام (هزار تن)		
	تولید داخلی	وارداتی	مصرف داخلی
۷۸	۶۳۰۶	۲۹	۵۲۶۳
۷۹	۶۶۱۶	۳۹۲	۶۱۹۶
۸۰	۶۶۲۷	۴۶۹	۶۱۵۸
۸۱	۷۱۷۷	۱۲۶۹	۸۲۶۸
۸۲	۷۶۵۹	۱۷۱۶	۸۹۱۳
۸۳	۸۹۸۶	۲۳۹۱	۱۰۱۲۵
۸۴	۹۵۷۱	۱۶۳۵	۱۰۱۲۷

جدول ۲: میزان مصرف فولاد خام در کشور طی سالهای ۸۴-۱۳۷۷ واحد: هزار تن

سال	مصرف ظاهری
۱۳۷۷	۵۰۳۳
۱۳۷۸	۵۹۶۴
۱۳۷۹	۸۱۹۲
۱۳۸۰	۸۸۴۵
۱۳۸۱	۸۵۲۳
۱۳۸۲	۱۱۸۶۸
۱۳۸۳	۱۱۵۵۲
۱۳۸۴	۱۳۱۵۵

ماخذ: دفتر آمار و اطلاع رسانی، وزارت صنایع و معادن

ماخذ: وزارت صنایع و معادن و گمرک ج.ا.ا

